

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№11-12 (12-13) листопад-грудень 2005

СВЯТИНЯ ВЗИВАЄ ПРО ВІДРОДЖЕННЯ

З давніх-давен Волинь була осередком православної віри. Перші храми тут постали ще за часів князя Володимира. Наші землі він обрав за зимову резиденцію, куди часто приїжджав на полювання. Історія древніх святинь Волині відображена в старовинних літописах, які чудом вціліли досьогодні. Згадують вони і про Жидичинську обитель, засновану раніше від Почаївської лаври. У «Літописі руському» проти неї стоїть 1227 рік, коли до чудотворної ікони святого Миколая приїжджав приклястися князь Данило Галицький. На той час у монастирі несли послух близько 80 ченців, яких через кілька років вирізали татари. Відроджувати святиню лишилися троє монахів. І вже за певний період Жидичинська обитель охоплювала більше 10 сіл і містечок.

У XVII столітті, за часів Петра Могили, монастир перейшов до греко-католиків, які привнесли у його життя свій устрій. Є згадка, що тут побував уже будучи монахом син Богдана Хмельницького Гедеон, або Юрій, як його називали після постригу. Намісник монастиря греко-католицький митрополит Яків Суша писав тут книгу «Фенікс», де зібрав чудеса біля Холмського образу.

1795 року Катерина II ліквідує василіанський чин, у тому числі й Жидичинський. Обитель розформовують, закривають, а через 3 роки Павло I передає його римо-католикам. 1839 року монастир остаточно припинив існувати, частину будівель і мурів розібрали, а цеглу перевезли в Ківерці для будівництва залізничного вокзалу.

Лише на початку 30-х років ХХ ст. це місце знову зайняли господарі. Православний митрополит Полікарп (Сікорський) організував тут свою резиденцію, так звані митрополичі палати. 1936 року під його керівництвом в Жидичині працювала комісія з перекладу Святого Письма.

Після війни у приміщеннях розмістилася школа, а коли збудували нову, монастирська споруда занепала повністю, поки 2003-го Церква знову не взялася за її відродження. Навесні у Свято-Троїцькому соборі єпископ – тоді ще Чернігівський і Сумський – Михаїл постриг у ченці з ім'ям Марк Михайла Левківа, якого через кілька місяців Священний Синод призначив тут намісником.

– Не знав, що сюди йду. Коли побачив уперше, було страшно. І не вірив, що щось можна тут зробити. Важко було починати розігрівати життя в монастирі з двох причин, – згадує ієромонах Марк. – Перша – це морально. Бачиш зруйнований будинок, бачиш, що немає вікон, дверей і щось робити починати важко. Вагомої фінансової допомоги не було. Потрібно було десь шукати кошти, просити, добиватися чогось, щоб щось робити. Слава Богу: був не один, через що й було трохи легше.

Коли отець Марк прийшов у ці руїни, тут вже був один насельник. Цей мандрівник Костянтин покинув сім'ю і довго

19 листопада єпископ Михаїл освятив домовий храм Свято-Миколаївського чоловічого монастиря, що в Жидичині Ківерцівського району. З ініціативи й благословення владики храм названо на честь преподобного Миколи Святоші, князя Луцького. Після освяти монастирської церкви преосвященний Михаїл разом із намісником обители ієромонахом Марком (Левківим), ківерцівським благочинним протоієреєм Олегом Ткачусем та іншими священнослужителями відправили Божественну Літургію. За Богослужінням єпископ виголосив проповідь про історію монастиря, його відродження в наш час та про покликання молоді до подвигу чернецтва в минулому й сьогодні.

шукав усамітнення. Він облюбував Жидичинську землю, створив тут елементарні умови і став жити.

Намісник каже, що облаштованих було дві кімнати, але все умовно. Були вікна й двері. Дві розламані пічки, жодних меблів, два ліжка, надто вже скромний посуд – от і всі статки.

Для Костянтина цей монастир став останнім притулком. На зорі відродження обители самітник помер від раку, і колишня дружина поховала його тіло на Київщині.

Сьогодні в монастирі живе п'ятеро ченців. Провели струм, підведені газо- й водопостачання. Поки що душева у них на вулиці. І навіть взимку вони послуговуються нею. Вживають за рахунок пожертв. Скриньки для фінансової допомоги стоять у кількох храмах. За тиждень у середньому їм вдається зібрати 150 гривень, іноді буває й більше 300. За ці гроші вони повинні прогудуватися, заплатити за світло, а іноді ще й за дрова, виготовити певну документацію і щоб на проїзд ще лишилося. Будівля ж монастиря перебуває під охороною держави як пам'ятка архітектури.

– Напевне, є воля Божа, щоб утриматись, – розмірковує ієромонах Марк. – Інколи навіть дуже дивно: немає нічого, – коли тут щось з'явилося, то хтось щось приніс, невідомо звідки воно приходить. Немає розкоші, але щоб жити, щоб працювати, є всі умови.

Чернече життя – це певна жертва Богу своїми благами й волею. Той, хто стає на цю стежину, мусить бути впевнений, що він цього хоче, адже назад вороття вже немає. Зречення чернецтва – це порушення обітниць, даної на вірність Богу, і є смертним гріхом. І хоча монахи користуються багатьма досягненнями цивілізації, вони живуть в іншому світі, за іншими законами. Справжні ченці ті, які сповна принесли себе в жертву Господу, тому один з принципів – безперервна молитва і обмеження всього того, що спокуювало в миру.

– М'яса в монастирях, як відомо не вживають. Ну було, що хотілося колись чогось такого. А зараз нема – нема потреби в цьому. Життя змінилося, все йде в новому порядку – розповідає келар (завгосподарською частиною) отець Святополк.

У монастирі постійно живуть послушники, які випробовують свою готовність до чернечого подвигу. Через

якийсь час їх прохання до правлячого архієрея про постриг втілюється в життя. Невидима межа відокремлює їх від світу спокус, які тоді діють ще сильніше, ніж до постригу. Одразу починається перше випробування – стриматися і вистояти.

Тут постійно є робота. Насельникам доводиться важко працювати. Самі обробляють землю, завдяки чому забезпечили себе картоплею. Правда, іншої горюдини не вистачає. Фізично відпочивають лише у свята, духовно – ніколи.

– Саме життя в нас відбувається за чітким розпорядком, – каже отець намісник. – Відбій, підйом – для цього є певні години. Молитви відбуваються теж за своїм чином. Починається день з молитви, праця, обід, праця, вечеря, вечірні молитви, вільний час і Опівнічна служба. Цей вільний час переважно є від 9 до опів на 11, тобто в цей час вони можуть почитати, поспілкуватися, більш у тісному колі посидіти. Щодо Нового року, то такий самий розпорядок, який звичний для монастиря: Всенічна і, напевне, щоб запам'ятати входження в Новий рік – нічні чування, які будуть проводитися

в монастирі. Зранку літургія – звичний день, тому що це не є свято для монаха, правда, цього разу 1 січня припадає на неділю.

Чернеча лампада палає в Жидичинському монастирі два з половиною роки. За цей короткий час тут вдалося облаштувати дві келії, трапезну і церкву.

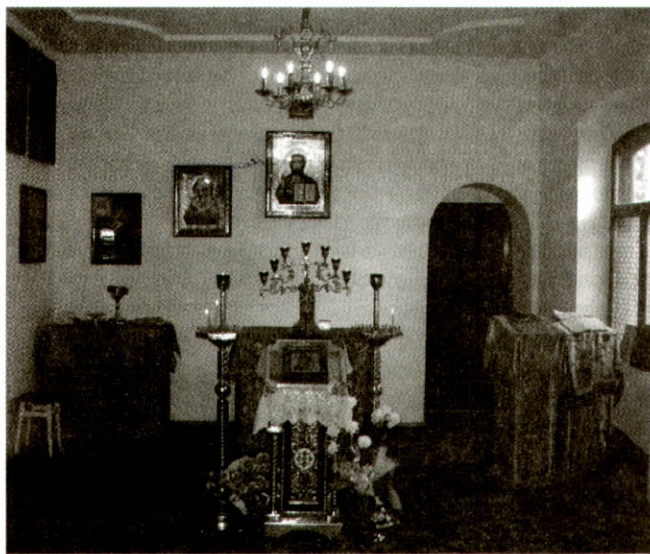
– Від початку відновлення цього монастиря ми віримо, що свяятий Миколай має особливу опіку над нами, бо це проявляється і в тому, що швидко йде робота, і братія збільшується, – говорить отець Марк. – І, напевне, якби не заступництво святого Миколая, то не було б і нас тут, і нічого не робилося б. Тому в молитвах завжди дякуємо йому за допомогу, просимо надалі не відвертатися від нас і допомагати тим заступництвом перед престолом Божим.

Але відродження Свято-Миколаївського Жидичинського монастиря повинно бути не лише справою ченців, а й держави. Ця древня споруда знає славу історію нашого народу. Ця земля просочена слізьми і кров'ю наших предків, які ревно боронили рідну землю і православну віру від багатьох ворожих нашесть. Нищівної кривди завдав святині більшовизм. Але сила Господня нездоланна. Він знову дає нам шанс очиститися і знайти спасіння у відродженні Жидичинського монастиря.

Поруч з монастирем стоїть церква святого Миколая, збудована 1723 року, де зберігається копія чудотворної ікони Мірлікійського архієпископа. Свого часу до оригіналу приїздив прикладатися сам Данило Галицький, але де образ тепер – нічого не відомо. Єдиним комплексом колись були церква й митрополичі палати, де нині монастир. Але через розкол у Православ'ї вони належать різним Патріархатам. Почергового Богослужіння тут не досягнуто.

Увечері того дня, коли було освячено домовий храм, монастир поповнився рясофорним монахом. Преосвященний звершив чернечий постриг над одним із послушників. Новопострижений Андрій Мільян прийняв ім'я Кирил на честь преподобного Кирила Новозерського (Новгородського, 1649).

Андрій ГНАТЮК
Фото прот. Віталія СОБКА

НОВИНИ

Архієрейські служіння

Протягом півторамісячного терміну єпископ Михаїл здійснив багато пастирських візитів: очолював Богослужіння з нагоди храмових свят, брав участь у різних урочистостях, освячував ново-збудовану церкву тощо.

6 листопада владика відправив Божественну Літургію в храмі Вознесіння Господнього, що в Горохові, з нагоди відзначення 210-річчя цієї церкви та 10-річчя служіння протоієрея Андрія Сидора на посаді горохівського благочинного. На Богослужінні були присутні голова райдержадміністрації Ярослав Довгополов, голова райради Леонід Андрійчук, міський голова Валерій Собуцький. З благословення Патріарха Філарета преосвященний нагородив отця благочинного орденом Рівноапостольного Володимира Великого III ступеня.

Єпископ Михаїл закладає капсулу у фундамент майбутнього храму св. Параскеви Сербської в с. Затурці Локачинського р-ну. Фото прот. Віталія Собка

8 листопада єпископ Михаїл очолив храмове свято в церкві великомученика Димитрія Солунського в Ковелі, взяв участь у відкритті Люблінської алеї та прес-конференції міського голови Ярослава Шевчука.

13 листопада владика урочисто передав Володимир-Волинському соборові Різдва Христового ковчег із частинкою мощей преподобного Сергія Радонезького, відправив Божественну Літургію та молебень святому. До молитви долучилися голова райдержадміністрації Юрій Михалець, міський голова Петро Саганюк. Після Служби Божої преосвященний звершив чин постригу над однією з послушниць жіночого монастиря Різдва Христового, а також оглянув хід реставраційних робіт обителі.

Божественні Літургії з нагоди храмових свят єпископ Михаїл відправив у церквах преподобної Параскеви Сербської в с. Затурці Локачинського благочиння (тут він також заклав капсулу у фундамент майбутнього храму), Казанської ікони Божої Матері в Іваничах (в Богослужінні

Встановлення попередньо освяченого владикою купола на майбутній храм св. Петра й Павла в с. Хопнів Ківерцівського р-ну. Фото Данила Зінкевича

взяли участь голова райдержадміністрації Віктор Березюк, голова райради Катерина Парфенюк, селищний голова Віталій Вілентко, мучениці Параскеви-П'ятниці в с. Чаруків Луцького районного благочиння та безсрібників і чудотворців Косьмо й Даміана в с. Холоневичі Цуманського благочиння, Архістратига Михаїла в с. Гірка Полонка Луцького районного благочиння.

У с. Знемирівка Цуманського благочиння владика освятив новозбудований Свято-Дмитрівський храм, в с. Хопнів Ківерцівського благочиння – хрести

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

21 листопада –

архістратига Михаїла та всіх безплотних сил небесних

У багатьох місцях Святого Письма йдеться про світ ангельський, і в Символі віри Господь Бог зветься Творцем «усього видимого і невидимого».

У перші віки християнства були неодноразові спроби описати і «класифікувати» цей невидимий, ангельський світ. Найкраще це зроблено у VI ст. в трактаті «Про небесну ієрархію», приписуваному св. Діонісієві Ареополіту. У цьому творі дев'ять сонмів

Мал. І. Дайчук

ангельських, згаданих у Біблії в різних місцях і різній послідовності, розміщено у три ряди по три лики в кожному: нижчий ряд – янголи, архангели, начала; середній ряд – власті, сили, господствія; вищий ряд – престоли, херувими, серафими. (Тепер зрозуміло, чому Діва Марія «чесніша від херувимів і без порівняння славніша за серафимів»). Кожен із цих розрядів небожителів має свої обов'язки щодо світу і стоїть на різній відстані від Всевишнього.

Деяких із серафимів ми знаємо на ім'я: із Біблії (Михаїл, що давньоєврейською значить «хто рівний Богові?», Гавриїл – «сила Божа», Рафаїл – «поміч Божа», Уриїл – «сяйво Боже», Салафіїл – «молитва до Бога») та з Передання (Єгудіїл – «хвала Божа», Варахіїл – «благословення Боже»).

Над усіма насельниками Неба, а їх безліч, – Михаїл є архістратигом, тобто полководцем небесного воїнства.

Тож, цього дня маємо особливу нагоду просити й у свого янгола-охоронця, й у всієї світлої рати: «Усі безплотні сили небесні, моліть Бога за нас!»

8 грудня – священномученика Климента, папи Римського

Коли наприкінці I ст. найближчі учні Христа, святі апостоли відійшли у вічність, справу утвердження Християнства перебрав діяти нового покоління, звані мужами апостольськими. Серед них – мученик Климент. За однією з версій він був двоюрідним братом імператора Доміціана, консулом (найвища посада домашнього Риму). Апостол Петро висвятив Климента на римського єпископа. Високе світське становище папи давало йому змогу ширити спасенне вчення, охрещувати сотні людей, зокрема з найвищих верств. Та врешті розгніваний імператор заслав свого родича у Тавриду (Крим), в каменоломні поблизу Корсуня (Севастополя).

Ще будучи в Римі, Климент уславився як мудрий наставник усіх християн. До нас дійшли його твори («Климентини»), зокрема «Послання до коринфян», які в ранній Церкві прирівнювалися до апостольських писань. У коринфській громаді тоді знов панували чвари, і єпископ Римський застерігає коринфян, та й нас із вами: «Заздрість і розбрат зруйнували великі міста і цілковито винищили великі народи».

Прибувши на місце каторги, папа Климент застає там багатьох одновірців, які потерпають від тяжкої праці, казармених порядків і особливо – нестачі питної води. Віра багатьох стала слабнути. Тоді Климент убогав Господа створити чудо: поблизу казарм із кам'янистого ґрунту забило джерело. Цей епізод, молитву на копання криниці, письменник Брат Віктор відтворює такими рядками (монолог папи Климента з

трагедії «A liminibus Apostolorum»):

Єдиний Боже, всяких благ Подавче,
Твій глас в пустелі пролунав навіки:
не лиш Мойсею, всім рабам назавше
прорік – «і води потекли, як ріки».
Так зараз ми, про це одне подбавши,
звертаємось до Божої опіки,
бо в тому наше все життя подальше:
яви нам води в місці сім великі,
нехай для тіла і душі, тим паче,
вони нам будуть за цілющі ліки.
Скропи нас! Віджени, ісопом наче,
диявола і лестоці, і ріки.
Громадо, в чистоті Христа зустрінь,
коли удруге прийде він. Амінь!

Натхненні очевидною Божою допомогою, християнікаторжники стали валити ідолів і вирубувати «священні дерева». Щоб угамувати бунт, наглядачі схопили Климента, прив'язавши до шиї як ір і втопили. Проте згодом море відступило, і віруючі в Христа змогли забрати тіло угодника. Минули віки – і тут, у Корсуні, кийський князь Володимир

Великий охрестився.

Нині мощі Климента – у Ватикані, в колишніх казармах – печерний православний монастир, і хоча Климентове джерело засипали більшовики, життя цього папи Римського, якого вшановує і Західна Церква, і Східна, Православна, – і нині є для нас джерелом відданості Христові, прагнення, «щоб усі були одно».

Священномучениче Клименте, моли Бога за нас!

Підготував Віктор ГРЕБЕНЮК

НОВИНИ

Мова і психологія

У Волинському державному університеті імені Лесі Українки відбулася міжнародна науково-практична конференція «Державна мова: соціально-психологічні аспекти функціонування в освітньому, науковому та побутовому просторі». На запрошення організаторів та з благословення єпископа Михаїла в її роботі взяв участь протоієрей Михайло Бучак, настоятель Свято-Покровського храму в с. Маяки Луцького районного благочиння. Він звернувся до учасників із вітальним словом, у якому підкреслив важливість мови в Богослужінні, та виголосив доповідь «Релігія й психологія: шляхи співпраці».

Ключова думка доповіді – священник-духівник значною мірою має бути психологом, а психолог – своєрідним духівником і здобувати певні релігійні знання. Отець Михайло зазначив, що

психотерапія досить подібна до Сповіді. У свою чергу в Сповіді, яка відбувається в храмі, священникам варто використовувати досвід психологів-практиків для більш реального вирішення проблем парафіян. Адже вони звертаються до духівника не тільки задля прощення гріхів, але й для того, щоб з Божою допомогою при посередництві священника знайти спокій, упевненість у майбутньому.

Також отець Михайло підкреслив необхідність введення курсу психології в духовні навчальні заклади та створення служб християнського психоконсультавання при спільній участі священників і психологів.

Після пленарного засідання священник долучився до роботи секції №1 «Концептуальні та прикладні засади мови як психологічного феномена».

Прот. Віталій СОБКО

Освята Свято-Дмитрівського храму в с. Знемирівка Цуманського благочиння. Фото Данила Зінкевича

й куполи майбутнього храму всятих Петра й Павла. У рамках пастирського візиту відправив Службу Божу в Свято-Успенській церкві, що в с. Буркачі Горохівського благочиння. Відсвяткував 10-річчя храму парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Хобултово Володимир-Волинського благочиння, а з парафіянами ковельського собору Благовіщення Пресвятої Богородиці – його 500-річчя.

Засідання робочої групи Волинської Ради Церков

У листопаді в облдержадміністрації відбулося засідання робочої групи Волинської Ради Церков (ВРЦ): Київський Патріархат представив пресекретар єпархії протоієрей Віталій Собко. Представники обговорили проблеми функціонування Ради, а також висловили пропозиції щодо розгляду нею першочергових питань. Зокрема, йшлося про участь Церков у заходах увічнення пам'яті жертв політичних репресій і голодоморів в Україні та у відзначенні річниці Помаранчевої революції. Після розгляду пропозицій члени робочої групи визначили, що ВРЦ найближчими місяцями займатиметься організацією різдвяного благодійного проекту, вирішенням проблем щодо святкування волинськими християнами недільного дня та питаннями оптимізації співпраці релігійних організацій Волині з місцевими органами самоврядування.

Єпархія має веб-сайт

У мережі Інтернет розпочав діяльність офіційний веб-сайт єпархії за адресою – <http://www.pravoslavja.lutsk.ua>. Стартова версія сайту містить інформацію про історію єпархії, її устрій, святині, персоналії. Також тут доступно можна ознайомитися з найсвіжішими церковними новинами, публікаціями нашого часопису тощо.

На Ковельщині вдосконалюють викладання християнської етики

11 листопада в школі с. Дубове Ковельського району відбувся семінар заступників директорів із навчально-виховної роботи середніх навчальних закладів на тему «Використання інтерактивних технологій в управлінській, методичній та педагогічній діяльності школи». До роботи семінару на запрошення організаторів долучився благочинний Ковельського району протоієрей Іван Бонис.

Серед багатьох питань, які обговорили учасники, обмінюючись досвідом виховної роботи, йшлося й про взаємодію Церкви, влади, сім'ї та школи у формуванні особистості учня. Отець Іван виступив із лекцією «Вплив християнської моралі на процес виховання учнів». Він обгрунтував необхідність викладання в загальноосвітніх закладах християнської етики та зазначив, що дитині потрібно більше знати про Бога, бути духовно грамотною та вихованою. Оцінюючи й порівнюючи якість існуючих посібників з цього предмету, священник схвально відгукнувся про видання Острозької академії.

Прот. Віталій СОБКО

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

Запитання

У сучасному церковному світі все більше прогресує думка, що головне – піст духовний, а не тілесний. Але по собі і близьких бачу: послабне піст тілесний, слабне або переривається духовний подвиг. Та й 69 апостольське правило гласить: «Якщо єпископ, пресвітер, диякон, іподиякон, чи тець або співець не постять у часі Святої Чотиридесятниці перед Пасхою, в середу, чи п'ятницю, окрім хворих: нехай буде позбавлений служіння. Якщо мирянин не постить – нехай буде відлучений». Багато хто зі священників вважає, що правила застаріли і час не той. Але як це може бути?! Адже Бог був, є і буде один і Той Самий... А може це ми все більше костеніємо у своїх гріхах?

Відповідає
ієромонах Марк (Левків)

«І постити, і їсти треба побожно» – говорить св. Василій Великий. Їмо для того, щоб скріплити тіло їжею. Постимо ж, щоб через піст ліпше виконувати Божі Заповіді. Сам же піст, за твердженням Отців Церкви, давниною своєю сягає створення людини. «Тому, що ми не постили, нас вигнано з раю. Чинімо, отже, піст, щоб до раю знову повернутися!» – закликає св. Василій Ве-

ликий. Значимість посту показує Сам Ісус Христос, Який перед початком своєї проповіді пішов у пустелю і там постив сорок днів. Апостоли, наслідуючи свого Великого Учителя, теж перед важливими подіями перебували в пості та молитві. Церква до сьогодні закликає вірних перебувати в пості та молитві чи то перед великими святами, чи важливими подіями, чи перед початком доброї справи, чи готуючись до випробувань. Зрозуміло, що тут йдеться не лише про так званий піст духовний чи символічний (під яким переважно розуміють християнські чесноти чи стан душі). Дивною була б думка, що Христос і апостоли лише перед важливими справами постили духовно, тобто перебували в чеснотах. У якому ж тоді стані вони перебували перед постом чи після нього?

Із Нового Завіту і життєписів святих бачимо, що піст – це не теоретичні розмірковування щодо потреби нашої зміни, не самосхвальна, самовпевнена святість (нащо мені постити тілесно, я ж перебуваю в пості духовному), не заспокоючий засіб для виправдання своїх нестримних пристрастей, не символічний опис стану душі людини. Піст – це реальний подвиг, засіб досягнення чеснот, це, за словами того ж

св. Василя Великого, «вірний сторож душі, вірний товариш тіла, зброя тих, що завзято моляться, вишкіл для атлета. Піст проганяє спокуси, намагає до побожності, є другом поміркованості та чистоти. На війнах він дає мужність, а в мирі – спокій. Він робить християнина святим». Піст дано нам як тренування перед більшим і важчим боем, що ведеться в серцях наших, і як вагома допомога у часі самої боротьби. Ми ж нехтуємо ним, проявляючи нестримність у малому (улюбленій їжі чи питві), якимось чудом хочемо досягнути великого (стриманості у думках і словах). Не розуміємо, що відмовивши собі у споживанні найулюбленіших страв заради любові до Бога, зможемо також відректись і від інших пожадань, що полонять нас, тому що бажання тіла та душі скуштувати забороненої їжі і бажання згрішити – однакові за своєю дією. Від усього нечистого, що є в нас, можемо визволитись тільки постом та молитвою.

Але не можна впадати і в іншу крайність, суть посту бачити лише у стриманні від їжі. «Хто обмежує піст тільки стриманістю в їжі, той властиво безчестить його» – говорить св. Іван Золотоустий. Підтверджує ці слова й св. Василій Великий: «Не шукай користі тільки в самому стриманні від страв!

Правдивий піст – це усунення гріхів... Прости ближньому образи... Ти не їси м'яса, але пожираєш брата. Стримуєшся від вина, але не долаєш своєї зарозумілості».

Тож бачимо, що справжній піст, – це поєднання подвигу тілесного із духовним, де тілесна стриманість здобуває перемогу над пристрастями нашими, стійкість у часі випробувань, тиху радість при перемогах, любов до Бога в часі бід – чесноти для душі, які і після закінчення посту залишаться з нею на віки.

Що стосується обмежень у їжі, при-таманих саме Різдваному постові: відповідно до церковного уставу в понеділок, середу й п'ятницю – суворий піст – їжа навіть без олії. У вівторок і четвер дозволяється додавати олію та вино. У суботу й неділю можна вживати рибу. Певні послаблення цього уставу допускаються лише для немічних, хворих та престарілих.

«Настав піст – любий апостолам. Настав піст – окраса мучеників. Настав піст – співжителю монахів. Настав піст, що його приписи виконував Сам Господь, перебуваючи на землі... Сам Христос подвигом стриманості переміг ворога і дав нам у ньому зброю перемагати його», – писав святий Іван Золотоустий.

МИСТЕЦТВО

Перший компакт-диск «Оранти»

МЕЛОДІЇ, ПОВІНЧАНІ ХРЕСТАМИ

Цього року архієрейський хор «Оранта» святкує 15-річчя

Нічого так не проймає в храмі, як його оздоблення і спів. Слухаючи Божественну музику, і душа возноситься до Всевишнього, радіючи блаженній мелодії церковного хору. Голосова злива зринає під куполами, обливаючи своїми чарами усіх вірян, залишаючи вічний умиротворенний слід у їх серці, змушуючи іноді зронити щирі сльози від незбагненої сили молитовних піснеспівів. Хто хоч раз побував у Свято-Троїцькому соборі на архієрейській Службі Божій, мабуть, по-особливому вслухався в кожне слово, яке злітало поміж розписаними стінами – витончене, щире, відчekanе душею кожного співця. То линули мелодії одного з кращих у світі церковних хорів.

У серпні 1990 року, коли відроджувалась Українська Автокефальна Православна Церква, викладач педагогічного училища Олександр Головерса вирішив створити колектив, який би супроводжував церковну Службу. Для Луцька як одного з історичних центрів розвитку Православ'я такий хор справді виявився необхідним. Музикант зібрав першу половину співаків і запросив для керівництва колективом Василя Мойсіюка. Він без вагань погодився. Через місяць «Оранта» вже співала Літургію на престольному празнику в Христо-Воздвиженській церкві Луцька. Єпископську кафедру тоді очолював владика Миколай (Грох), який опіку «Орантою» ставив понад усе.

Звичайно, для тих, хто все життя пропрацював у музичних освітніх закладах, церковна сфера здавалася великою мірою незбагненою і складною. Вона несла певну новизну. Тим паче, вивчити Літургію – справа непросте. Але на-самперед її треба було роздобути. Ноти з 30-х років, які тоді вийшли у світ під редакцією волинського композитора Тележинського, зберігалися в старших людей. Літургія складалася з творів різних авторів, у тому числі і його самого. У відтворенні Богослужіння також допомагали люди з Канади, Америки, надсилаючи всі збережені ноти. Диригент хору Василь Мойсіюк згадує, що працювати було цікаво і відповідально.

Згодом «Оранта» стала давати і свої сольні концерти. Саме тоді почало відроджуватися й братство ім. апостола Андрія Первозваного. Того ж 1990 року колектив виступає в день святого Миколая Чудотворця.

У січні 1991 року у Львові проходить конкурс хорів Автокефальної Церкви, який очолював о. Володимир Ярема (пізніше – Патріарх УАПЦ Димитрій). «Оранта» тоді виборола гран-прі. Коли в народі треба було підняти дух, який би допоміг у розбудові України і Українського Православ'я, молодий колектив об'їздив усю область, презентуючи свій талант волинянам. І треба віддати належне колективу: їх частка теж є у тому, що 1991 року наш край сказав «так» незалежній Україні...

«Оранта» набувала все більшої популярності. На її виступи намагалися потрапити гості з-за кордону, які виявили бажання побачити колектив на сцені своєї Батьківщини. Хор починає гастролювати. Співаки побували в Холмі, у польському православному Яблочинському монастирі, Красноставі. 1995 року в рамках днів слов'янської культури виступали в Гданську. Через рік вибороли гран-прі на конкурсі хорової музики імені Лесі Українки. 1997 року вдало виступили в Іспанії на фестивалі «Каха Саламанка Ельсорія», у якому також брали участь хорова колективи з Уругваю, Аргентини, Камеруну, Румунії, Бельгії й Росії. 1998 року – перше місце на конкурсі церковної музики у польському місті Гайнувка. Також там змагалися хори з Єгипту, Кіпру, Росії, Македонії,

Німеччини і Словаччини. Наступного року «Оранта» здобула таку ж перемогу на конкурсі церковної музики у Фівізано (Італія).

Варто зауважити, що архієрейський хор луцького Свято-Троїцького кафедрального собору став окрасою звітів Волині 1993 і 1999 років у Національному Палаці культури «Україна».

Звичайно, такі мандрівки принесли не лише творчу, а й душевну насолоду від здобутих призових місць. Адже солісти змогли побачити світ, побувавши у місті на воді Венеція, відвідавши іспанську кориду, виступивши у розрахованому більше, ніж на 15 тисяч вірян, Маріатському костелі у Гданську.

Гортаючи свою 15-літню історію, керівник «Оранти» Василь Мойсіюк пригадав, як у Італії дівчина-пілот супроводжувала їх автобус легковим «фіатом». Шлях пролягав через гірські хребти. Поруч з дорогою – 300-метрова безодня. Траса була настільки вузькою, що автобус не міг вписатися. Урешті-решт він ударився в металевий бордюр, який не дозволив йому впасти. Мабуть, самому Богові було угодно, щоб цей колектив залишився живим і славив Його своїм неповторним мистецтвом. Адже переважають у репертуарі твори, в яких співається осанна Господу – від старовинних монастирських розспівів до творів сучасних авторів. Також є світська музика, українські народні пісні, твори Євгена Станковича, Володимира Зубицького, Лесі Дичко, Віктора Тиможинського. Репертуар складають роботи Максима Березовського, Дмитра Борзнянського, артемія Веделя, Миколи Лисенка, Кирила Стеценка, Миколи Леонтовича,

Олександра Кошиця.

Василь Мойсіюк – завіділом хорового диригування у Луцькому училищі культури і мистецтв. Повз нього проходить багато студентів, які, на його думку, могли б стати окрасою «Оранти». Багато випускників зараз працюють з церковними колективами. В архієрейському хорі проходять практику студенти Інституту мистецтв Волинського державного університету та училища, складають іспити студенти-заочники Львівського вищого музичного інституту імені Миколи Лисенка.

Хор стає окрасою для тих, хто бере в соборі шлюб, приймає хрещення або охрещує немовля. Щира молитва колективу відряджає і на вічний спочинок. І неначе всі прожиті роки пролітають повз тебе, коли у храмі лине ніжна мелодія «Оранти».

Хор завжди стає окрасою свята від України, коли під час проведення фестивалю «Поліське літо з фольклором», усі делегації перебувають на урочистому Богослужінні в соборі. Спів «Оранти» – чи не найкраща мистецька акція, подарована гостям-сусідам та тим, хто перетнув моря-океани.

Сьогодні колектив переповнений ідеями. Нещодавно в обласному драмтеатрі відбувся концерт, присвячений 250-річчю кафедрального собору Святої Трійці та з нагоди випуску першого компакт-диска колективу з піснеспівами Божественної Літургії. Слова вітань звучали з уст церковної і світської влади.

Андрій ГНАТЮК.

Фото Олександра БІЛЬЧУКА та Сергія ДУБИНКИ

НОВИНИ

Ківерцівське благочиння
має свою газету

Ківерцівські священники на чолі з благочинним протоієреєм Олегом Ткачусем видали перший номер інформаційного бюлетеня «Єдина Церква». Видання спрямоване на ефективніше інформування вірян про місцеві церковні новини, розповіді про православні свята, публікації уривків з творів святих отців Церкви і про історію ківерцівських святинь. Тут читачі знайдуть відповіді й на актуальні питання сьогодення.

Бюлетень виходитиме щомісяця лише в Ківерцівському районі й поширюватиметься безоплатно. Перше число вийшло накладом 500 примірників у форматі А4 на 8-ми сторінках. Редакційна група, яку координує священник Сергій Лівончук, настоятель Свято-Михайлівської церкви в с. Омельно, сподівається, що в майбутньому тираж значно зросте.

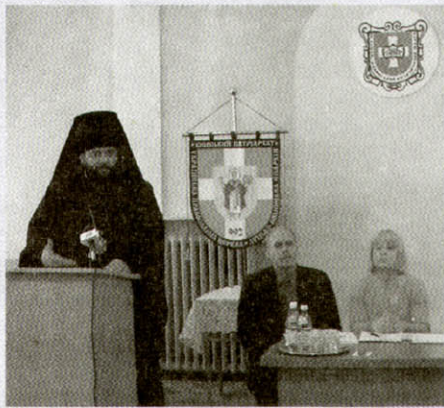
Наукова конференція
до 250-річчя
Свято-Троїцького собору
в Луцьку

30 листопада у Волинському краєзнавчому музеї відбулася XVII обласна наукова конференція «Минуле і сучасне Волині та Полісся: Луцький Свято-Троїцький собор в історії Волині та України», присвячена 250-річчю собору та 125-річчю з часу його освячення як православного кафедрального храму.

Організаторами конференції, яку ініціював та благословив єпископ Луцький і Волинський Михаїл, виступили управління Волинської єпархії Київського Патріархату, обласне товариство краєзнавців, Волинський краєзнавчий музей та державний архів області.

Відкрив конференцію директор краєзнавчого музею Анатолій Силук. З вітальними словами виступили владика Михаїл, заступник начальника управління культури облдержадміністрації Валерій Дмитрук та голова обласного товариства краєзнавців Геннадій Бондаренко.

У доповідях та повідомленнях науковців із Києва, Луцька, Рівного й

Острога (доповіді опубліковані в науковому збірнику) йшлося про історію кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку, його будівничих, пам'ятки сакрального мистецтва, метричні книги.

Після підбиття підсумків пленарного засідання учасники ознайомилися з виставками краєзнавчого музею «Луцькі реліквії» (до 920-річчя першої згадки про Луцьк), «Під Твою милість прибігаєм, Богородице Діво!» (інтарсія та різьба по дереву Анатолія Покотюка, Сокаль) та екскурсійно оглянули Свято-Троїцький собор.

Пам'яті жертв
голодомору й репресій

26 листопада з нагоди Дня пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій священнослужителі єпархії відправили панахиду по загиблих і взяли участь у заходах, організованих владою.

Цього дня єпископ Михаїл із духовенством луцького міського благочиння відправив панахиду на місці розстрілу в'язнів колишньої Луцької тюрми. До поминального Богослужіння долучилися представники інших християнських конфесій, голова облдержадміністрації Володимир Бондар, голова облради Василь Дмитрук, луцький міський голова Антон Кривичкий, народні депутати України, свідки голодоморів, віряни та громадськість міста.

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

ХРАМ АРХІСТРАТИГА
МИХАЇЛА В КИСИЛИНІ

Таких церков по Україні не так уже й багато. Ще здалека можна помітити, як вирізняється кисилінська в селі з-поміж інших будівель. Немов міцний боровик серед лісу, розмістилася вона в центрі села, наче давня, старенька, але ще досить кріпка господиня, пильнує крок кожного мешканця, записує кожну подію, що відбувається тут. Наче міцним корінням врослася в цю землю і стала єдиною матір'ю для усього села. За 360 років вона бачила багато, була свідком бід і радостей, розчарувань і злетів, але сама глибоко приховує власну історію. Аж не віриться, що ця напівглуха місцевість була колись одним із центрів Волинської губернії.

Про Свято-Михайлівський храм у селі Кисилін Локачинського району ми знаходимо не так уже й багато відомостей. Його звели 1645 року, майже через 200 літ після першої згадки в літературних джерелах про село Кисилін. У документах читаємо: «Містечко Кисилін, досі належне князю Льву Свидригайлу, у рік Господній 1451 від народження Христа, продане волинському землянину Петру Линевичу Кардею Мильському з роду Кардеїв». Лев Свидригайло й виступив меценатом будівництва першої церкви, яка була дерев'яною. Але подальша доля її невідома.

Кам'яна церква, яка вціліла до сьогодні, – у селі друга. У своїй основі кисилінська церква має форму хреста. Центральна частина храму – прямокутна. Звичайного притвору в церкві нема, а лише храм вірних і вівтарна частина, відділена різьбленим іконостасом. Те, що храм розміщений вівтарем на схід, доводить, що будувався храм як православний. Іконостас виготовлений 1905 року. У державному паспорті на церкву йдеться, що він різьблений з дерева, з позолотою. Збереглися ікони старого іконостасу XVII ст. Побілений інтер'єр у XX ст. був розписаний олійними фарбами художником Антоновичем. Стіни мають понад півтораметрову товщину. У них викладено бокові ніші з арковим склепінням над кожною. Саме стіни й тримають мурований двоярусний купол церкви, дугоподібний усередині. Відомості про нову святиню знаходимо в документах під 1853 роком: «Містечко Кисилін, церква Свято-Михайлівська, збудована 1645 року за коштів графа Ледуховського. Споруда цегляна, з такою ж дзвіницею, неподалік од храму. Священик Василь Зосимович».

Архітектурна форма храму характерна для XVII століття. Крім того, деякі дослідники цей стиль називають аріанським. На знак того, що Кисилін свого часу був осідком аріан – протестантської гілки, яка скорочувала Богослужіння і не визнавала ікон, Святої Трійці, а Христа – Богом. Але храм увесь час залишався оплотом Православ'я в місцевості.

Аріани заснували в Кисиліні академію, де мали змогу навчатися різні верстви населення. Навчальний заклад відіграв значну роль у поширенні освіти на Волині. Але аріанська ідеологія викликала спротив Православної і Католицької Церков. Протестантську будівлю зруйнували, а на тому місці 1720 року звели костел кармелітів. Православна ж церква почала занепадати. Після третього поділу Польщі 1795 року у Православ'ї знову стався перелом і до праотчої віри почало навертатися багато людей.

Аріанином був один із власників Кисиліна. У той же час він був представником родини Киселів, від прізвища якої, за однією з версій, і походить назва населеного пункту (хоча достовірності про походження Кисиліна серед учених немає). Проте в кожному дослідженні можемо прочитати, що колись село було містечком. У праці Дмитра Дорошенка, виданій 1932 року, йдеться, що наприкінці XIX століття населення було тут 598 чоловік, з них 73 % – жидів. У селі діяли церква, костел, три синагоги, гуральня, 15 крамниць.

Невідомо, звідки біля церкви взялися дзвони. А от кілька спроб викрасти їх були невдалими. Спочатку лишити їх випрохав у австрійських солдатів місцевий єврей. І вояків збентежило, що вони грабують святиню одновірців. Але, як виявилось згодом, храм саме тоді перебував у власності того єврея через борги місцевих жителів. І він здавав їм церкву в оренду. Не вдалося зняти дзвони й гітлерівцям. Тільки вони взялися до справи – хтось у лісі затіяв випадкову стрілянину й німці втекли. Ще одна спроба викрасти дзвони була за радянських часів, про яку розповів священник, настоятель кисилінської Свято-Михайлівської церкви Іван Квік.

– Один із директорів Затурцівської школи, взявши чотирьох учнів, збирався здати дзвони Свято-Михайлівської церкви на брухт. Але за Божим велінням учні при різних спробах не змогли зняти дзвони, зачепили шнур і дзвони задзвонили. Так Господь скликав на захист своїх парафіян. І спроба зняти благовісти не увінчалася успіхом.

Багато для церкви за 47 років зробив священник Павло Харкевич, який правив тут у другій половині XIX століття. За доходи від церковної землі й пожертви парафіян відремонтував храм, купол покрив бляхою, встановив душки для провітрювання підвалу.

За всю історію існування кисилінської Свято-Михайлівської церкви жодного разу не закривали. 1992 року громада вирішила питання про підпорядкування Київському Патріархатові. Нині до неї належить два села: окрім Кисиліна, ще й Журавець.

Кисилінська церква охороняється державою, проте сильно занепадає. На її реставрацію треба мінімум 50 тисяч гривень. Парафіяни таких грошей зібрати не можуть. Торік районна влада виділила для цього 1000 гривень, але тих грошей вистачає хіба що для закупівлі деякого церковного начиння.

янських конфесій, голова облдержадміністрації Володимир Бондар, голова облради Василь Дмитрук, луцький міський голова Антон Кривичкий, народні депутати України, свідки голодоморів, віряни та громадськість міста.

Після панахиди владика виголосив проповідь, в якій закликав присутніх пам'ятати про жайття трагічного українського минулого заради того, щоб подібне не повторилося в майбутньому. «Якщо ми не навчимося від минулого, не зробимо відповідних висновків, якщо матимемо пасивну позицію як християни й громадяни – може трапитись так, що в певному часі доведеться плакати по собі й по дітях наших», – підкреслив пресвященний.

Духовенство й віряни єпархії долучилися цього дня також до загальнонаціональної хвилини мовчання та акції «Засвіти свічку!».

Свято
писемності та мови

У Волинському держуніверситеті ім. Лесі Українки відбулося свято з нагоди Дня української писемності та мови. На запрошення ректорату в заході взяв участь капелан університету протоієрей Михаїло Бучак. У своєму виступі він привітав викладачів і студентів зі святом, передав вітання й благословення єпископа Луцького і Волинського Михаїла та наголосив про високу роль мови в православному Богослужінні.

Після офіційних урочистостей відбувся концерт кількох творчих колективів Луцька, зокрема, хору Центру християнського виховання дітей і молоді (керівник Тетяна Толочко), що при кафедральному соборі Святої Трійці.

Молитва
в дитячій лікарні

Священнослужителі місійної групи при луцькому міському благочинні відправили молебень в обласній дитячій лікарні. Таке Богослужіння, ініціатором та організатором якого виступила капеланська служба єпархії, тут відбулося вперше.

Молитву очолив обласний благочинний протоієрей Іван Семенюк. До неї долучилися медичний персонал і пацієнти хірургічного та інших відділень. Проповідь за Богослужінням виголосив протоієрей Богдан Гринів, координатор місійної групи. Він розповів про заступництво Божої Матері та закликав усіх прибігати під Її Покров і, каючись у своїх гріхах, що часто є причиною тілесних хвороб, благати про милість Божу.

Після молебня священники помазали присутніх освяченою оливою, обійшли всі палати, окроплюючи освяченою водою важкохворих щойно прооперованих дітей.

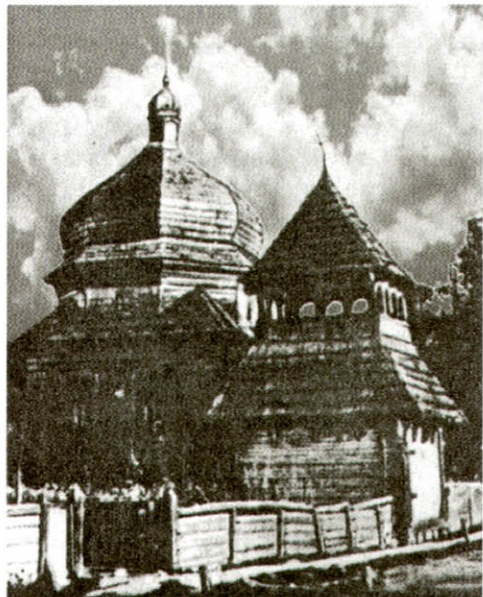
Працівники та пацієнти лікарні вдячні духовенству й просили, щоб такі Богослужіння організовувалися частіше й не тільки в хірургічному відділенні. Зокрема, медсестра Марина Волошина в розмові зі старшим капеланом протоієреєм Олександром Безкорвайним зазначила, що священник у лікарні конче необхідний. Адже і лікарю, і хворому найперше потрібно вчитися духовності й молитви.

Прот. Віталій СОБКО

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

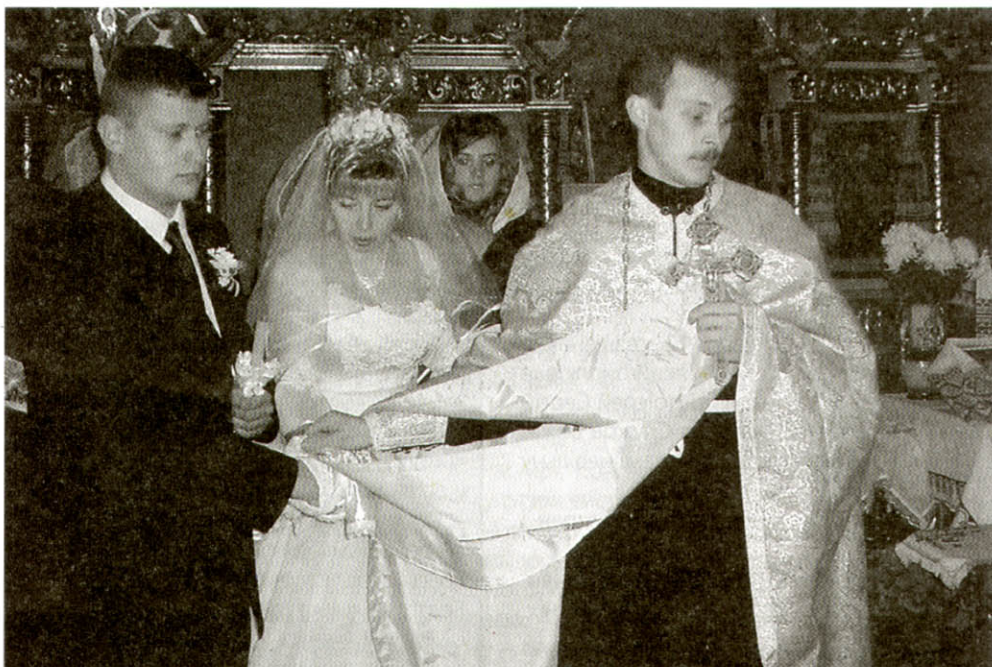
ПІВТИСЯЧОЛІТТЯ ДЛЯ ХРАМУ – НЕ ТЯГАР

Географічне осердя Волині, місто залізничників, районний центр – це все найменування Ковеля. Не так багато пам'яток старовини збереглося у місті майстрів ковальської справи, що одними з перших у Литовській державі домоглися магдебурзького права. Та є тут одна унікальна споруда, що поєднала історію і сучасність не стільки матеріальним, як духовним зв'язком. Йдеться про храм Благовіщення. Перше, що впадає у вічі, – незвична архітектура. Таке враження, що в одному стрункому ансамблі поєдналося два собори з упертими у небо малими і великими виблискуючими на сонці куполами. Друге дивує, коли дізнаєшся, як церква постала зі звичної сірої радянської будови – спортивного комплексу, адже первісний вигляд змінено до невпізнання. Третя річ, яка зворушує душу, – це запал і жертвність місцевого духовенства. Що й казати, щастило ковельчанам на справжніх пастирів.

Благовіщенський собор на початку ХХ-го ст.

За свідченням літописів, побудову храму 1505 року зафундував князь Василь Сангушко. Орієнтуючись на фотолистянку початку ХХ століття, скажемо, що як і більшість православних храмів того часу, Благовіщенський був дерев'яний, однонефний, з розлогою цибулястою банею. Поруч стояла дзвіниця такого ж типу, що й досі слугує церкві села Голоби Ковельського району. Про храм є згадки в описі славетного церковного краєзнавця ХІХ ст. Миколи Теодоровича. Після того, як згорів Воскресенський собор, храму Благовіщення надали статус соборного, а 1878 року приєднали до Хресто-Воздвиженської церкви. Після капітального ремонту споруду наново освятили 1903 року, проте у воєнне лихоліття Першої світової релігійне життя тут завмерло. За польського часу храм знову ожив, і до 1939 року у нім відправлялося українською мовою. Заслуга у цьому належить священику, а пізніше єпископу Ігорю-Івану Губі. За свою активну національну діяльність він зазнав переслідувань і від польської, і від радянської влади. Якимось невидимо нитка його долі переплелася з долею Благовіщенської церкви, бо як тільки він 1943 року опиняється у німецькому таборі для інтернованих, у тому ж часі гине у Ковелі настоятель Ф. Ілляк. Богослужіння припиняються, храм руйнується. Войовничий атеїзм, здавалося, поставив остаточно крапку: 1961 року церкву владним рішенням закрили і фактично знищили до фундаменту, натомість створили тут краєзнавчий музей, а згодом – спорткомплекс.

Настоятель протоієрей Василь МИЧКО звершує таїнство Шлюбу

І все-таки не вдалося прищепити безпам'ятства і відрази до релігії місцевим мешканцям. Одразу після проголошення Незалежності України у Ковелі створюється громада, якій 1992 року віддано приміщення спорткомплексу. Так почалося велике воскресіння Благовіщенського храму, яке триває й досі. І знову спричинився до злету духу громадян священик. Отець Петро Левочко прибув на наші терени зі столиці й щедро ділився благодаттю київських святинь. Зумів згуртувати парафіян, зумів налагодити релігійне життя у цілій окрузі, зумів організувати широкомасштабну перестройку споруди... Не зумів лише себе зберегти. Молодим його прикликом по нагороду до себе Господь, і сьогодні тільки рясно уквітчана могила під муром церкви залишилася заповітом для вірних: поспішайте вчитися правдивої любові до Бога і ближнього.

Ділитися спогадами священик Віталій Лехкобит:

– Від нього багато чого можна було вчитися стосовно будівництва і духовного відродження Ковельщини. Отець Петро брав участь у багатьох заходах. У будову Благовіщенського собору вкладав усі сили і сам не раз ставав фарбувати стіни, прибирав. Він був сильним оптимістом, жертвував часом, родиною, здоров'ям і запалював ентузіазмом інших. Багато відкрив парафій у районі, їздячи по селах, і переконуючи людей у тому, що потрібно мати свою українську Церкву.

Духовний слід цього заповіту лежить і на нинішньому молодому настоятелі – протоієрею Василеві Мичку.

– У Ковелі дуже багато ще роботи, – розповідає отець Василь у перерві між Богослужіннями. – Будівництво, встановлення хору, налагодження стосунків з людьми, організується недільна школа. Хоча молоді дуже тяжко заохотити: не звикла вона ходити до церкви. Загалом у неділю буває 100-150 чоловік, на свято – до 300. Для Ковеля це мало. Саме місто подобається мені спокоем, а люди тут такі ж, як і всюди. Скандальних випадків, слава Богу, ще не траплялося. Стосунки з іншими конфесіями нормальні, з УПЦ МП конфліктів чи ворожості нема, зустрічаємося на міських урочистостях, католики чи греко-католики приходять до нас на свято і взаємно кличуть до себе. З владою «співживемо» також нормально, коли запрошуємо, її представники не відмовляються приходити. Місто навіть пожертвувало 400 грн. на будову.

Зараз відправи йдуть у верхньому храмі, де залишилося, здається, домалювати стелю. Тут встановлено гарний іконостас, обабіч вікон милують око вишиті хоругви. Екскурсія у нижню, більшу частину комплексу пригасила захоплення: попри те, що готова трапезна і широкий притвор, ще стільки праці треба вкласти у величезне приміщення центрального храму.

Поки у церкві звучать вінчальні піснеспіви молодій парі, у церковній крамниці бесідуємо з касиром Валентиною Акіменко:

– Я приходжу сюди з дня відкриття. Мама покійна розповідала мені, що ця церква завжди була українська. Спершу, наскільки я знаю, храм був посвячений в ім'я св. Іллі. Зі старої будівлі нічого не збереглося, церковне начиння забрали у Воскресенський собор, і звідти повернулося лише кілька підсвічників.

– А звідки у храмі такі чудові вишивки?

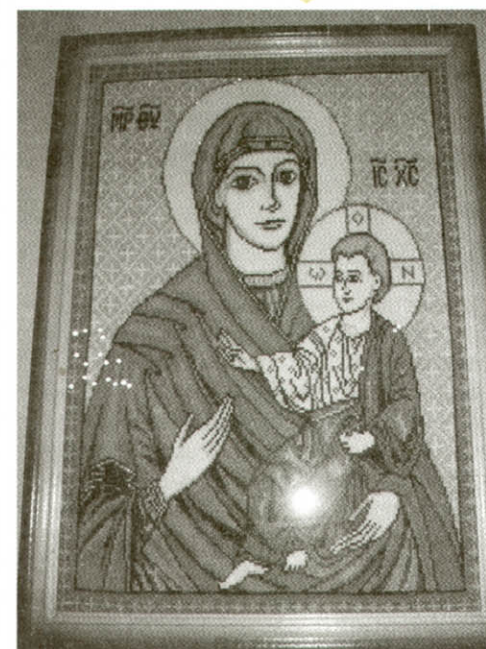
– А то наша парафіянка п. Надія пожертвувала ікони, і наш настоятель також вишиває, і то так, що не кожній майстрині під силу. Отець Василь молодий, але у нього стільки є терпимості, доброти до людей, теплоти серця, внутрішнього світла, самозречення і лагідності! Це справді чоловік від Бога.

Отець Василь, між іншим, вишиває ікони вже протягом шести років, відколи у руки потрапила книга о. Блажейовського. Усі розійшлися по храмах, вдома залишив тільки «Оранту». Долучився до рукоділля вже й синочок.

Під час розмови до крамниці заходять священики. Питають за книжками, свічками, іконками. Обговорюють заодно свої справи, радяться, діляться планами. Виявляється, собор ще є наче осередком зібрання місцевого духовенства. Так повелось ще з часів колишнього настоятеля.

Коли нарешті закінчиться будівництво і Благовіщенський храм постане у всій красі, сказати складно. Пожертви скромні, як і соціальний статус парафіян. Вкласти

потрібно більше 15 тисяч гривень тільки на штукатурку зовнішньої стіни. А багаті спонсори щось не знаходяться. За планами, головним буде нижній храм, а у верхньому служитиметься у холодний період року. Трапезна з кухнею слугуватиме як для своїх потреб, наприклад, для прийому гостей, так і для влаштування благодійних обідів бідним людям. Облаштується клас для

Образ вишитий настоятелем собору

недільної школи, впорядкуються кімнати для занять хору, знайдеться місце і для бібліотеки. Мріє о. Василь і про виставковий зал, де експонувалися б ікони та інші сакральні мистецькі набутки. Дай Боже, щоб сповнилися усі задуми ковельської громади Благовіщенської церкви, яка принагідно просить про щирі молитви за успіх благородної справи.

Володимир СТУД,
Ковель – Луцьк.

Фото автора та Олександра БІЛЬЧУКА

НОВИНИ

Перепоховання повстанців

12 лютого 1942 року четверо вояків УПА чекали біля вогнища в урочищі Видишів Маневицького району лишнівського сільського старосту. Але він виявився зрадником і здав хлопців енкаведистам. Зав'язався нерівний бій. Повстанці загинули. А поховали їх просто засипавши землею самі ж лишнівці, яких енкаведисти привезли для опізнання убитих.

Незадовго після того бою всіх родичів повстанців вивезли до Сибіру. Після повернення мати одного з повстанців на місці загибелі насипала символічну могилу та встановила хрест...

Історію загибелі вояків маневицькому благочинному, отцю Михайлові Мельничу розповів мешканець сусіднього села Карасин Степан Антончик, який під час Другої світової війни контактував із УПА. І священник поставив за мету відшукати останки полеглих героїв і перепоховати їх за християнським звичаєм.

Перепохованню передувала важка організаційна й дослідницька робота. Благочинний разом із священниками розшукав та опитав родичів загиблих, очевидців трагедії, розіслав запити в архіви. Коли ж остаточно стало зрозуміло, що загиблі – не розбійники, а справжні борці за Україну в лавах УПА, – отримав дозвіл на ексгумацію. Її провели 11 листопада з дотриманням усіх вимог. У двох ямах глибиною 1,5 метра віднайшли рештки лише трьох тіл – Івана Бабія, Василя Бабія і Родіона (прізвище невідоме). За участю священника Володимира Курчина й лишнівського сільського голови Тетяни Ковердюк, отець Михайло організував підготовку до похорону. Фінансово в цьому посильно допомогли православна громада Святої Трійці, що в Маневичах, та місцеві патріоти-жертводавці.

Перепоховання трьох повстанців, які 63 роки тому загинули в бою з енкаведистами поблизу Лишнівки, відбулося 20 листопада. Благочинний із духовенством відправив чин похорону на кладовищі. До церкви, яка належить Московському Патріархатові, занести труни не дозволили.

На похорон прибули віряни з усіх маневицьких парафій Київського Патріархату, хор Свято-Троїцького храму з Маневич, представники політичних партій і громадських організацій, ветерани УПА. Від районної влади був присутній начальник відділу внутрішньої політики райдержадміністрації Олександр Коробчук.

Наприкінці Богослужіння, під час піснеспіву «Вічна пам'ять» пролунав салют слави. Отець Михайло виголосив проповідь про любов до Бога й Батьківщини, яка надихає людей на героїчні вчинки. Віддаючи останню шану повстанцям, священники заспівали їх улюблені пісні «Ой у лісі на полянці» та «Повіяв вітер степовий».

Братство благодіє

7 грудня відбулися збори Волинського крайового братства святого апостола Андрія Первозваного (Луцьке Хресто-

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

ПОКРОВИТЕЛІ ПРОМІНСЬКОГО ХРАМУ

Свято-Михайлівській церкві в селі Промінь Луцького району – 120 років

Історія

Неподалік від Луцька знаходиться невелике, але красиве село Промінь. Таку назву воно отримало тільки 1964 року, а до того називалося Пулганів, чи Пилганів. Письмових історичних свідчень про час виникнення села чи походження його назви немає. Знаходили на території монети босфоранські та херсонеські III-II ст. до н.е., чеські, литовські та російські пізніших часів. Тож, можливо, поселення тут існувало уже не одне тисячоліття. Перекази свідчать, що назва села походить від імені татарського хана Пулгана, який перебував тут зі своїм військовим загоном. Спочатку село називалося Пулганів, або Пулханів, пізніше – Пилганів. Довгий час було родинною садибою відомих на Волині дворян Третятковичів. Колись його частина належала до Луцького домініканського монастиря та після польських повстань була конфіскована.

За переказами, церква тут існувала ще з XVII-XVIII століть. Та наприкінці XIX-го на кам'яному фундаменті старого храму був збудований дерев'яний. Церква зводилася за кошти парафіян, хоч їх було і небагато (7 дворів – 483 мешканці). Великі пожертви зробили місцеві пани Ягодзінський і Зарембський, допомагали і жителі інших сіл парафії – Коршовця, Голишева, Вербаїва, Новостава. Пан Зарембський та його син поховані біля храму. Їх могили є тут і зараз.

Багато випробувань випало на долю Свято-Михайлівського храму. Правилось тут навіть у часи воєнних лихоліть. Залишилися на стінах сліди від куль і навіть від снаряда. Та оберігали храм Архістратиг Михаїл і Божа Матір. Досі у храмі зберігається чудотворний образ Богородиці Пилганівської.

У 60-х роках влада закрила церкву, і кілька років тут існував нікому не потрібний музей атеїзму. Та селяни зберегли свої святині, відремонтували храм із 1989 року тут знову звучить слово Боже.

Зараз у церкві служить отець Володимир Дрозд. Він каже: «Справжнє багатство храму цього – його люди. Усі турбуються про церкву, всі допомагають, всі працюють. Я хочу щиро подякувати нашим прихожанам. Хай Господь благословить їх усіх!»

«Тоді я до вас прийду, як буде кривава річка через село йти»

У Свято-Михайлівській церкві зберігається незвичайна старовинна ікона. Навіть її походження овiane таємницями і легендами. Старші люди села розкажуть вам те, що почули від батьків чи дідів.

Одного разу чоловік пас худобу біля річки Черногузка і раптом побачив на воді ікону Божої Матері та почув голос: «Тоді я до вас прийду, як буде кривава річка через село йти». Наяканий і схвилюваний, побіг він до людей. Приходили священники з парафіянами із різних сіл, хотіли забрати чудесний образ у свої храми. Ікона або зникла, коли до неї підступали, або з церкви поверталась на те ж місце. І тільки коли парафіяни Пилганова принесли її у Свято-Михайлівський храм, вона там залишилася. І на стіні над образом з'явилося зображення великого ока. За іншими переказами, слова Богородиці люди почули у церкві. Ніхто не може пояснити значення тих слів. Лякають вони людей, але водночас і вселяють віру, що Матір Божа була і буде Заступницею і храму цього, і його прихожан, і всього села.

На іконі Діва Марія тримає на руках маленького Ісуса. Унизу чітко проглядається напис старослов'янською мовою: «Образ Чудотворної ікони Божої Матері Пулганівської рік 1885». За іншими джерелами, ікона була написана почаївськими майстрами 1841 року. Зображення прикрашене чеканкою. Зараз ікона дуже потемніла, напис неможливо прочитати. На реставрацію безцінної реліквії потрібні великі кошти, яких у храмі, на жаль, немає. У церкві зберігся старовинний іконостас, прикрашений чеканками ще 1859 року. Ще два цінні образи Старо-Михайлівського храму зберігаються в музеї Волинської ікони: «Спас у славі», пам'ятка мистецтва середини XVI ст., та «Свята Параскева» – створена наприкінці XVII чи на початку XVIII століття.

Храмове святкування

21 листопада – престольне свято Свято-Михайлівської парафії. Але цього року воно особливе – церква відзначає 120-річчя.

Щоб святкове дійство було по-справжньому урочистим і яскравим, віряни доклали багато зусиль і душевного тепла. Улітку храм підремонтували, а перед святом прикрасили новими вишивками, мереживом, квітами.

Давно не бачила старовинна святиня такого велелюддя. Приїхало 12 священників. Серед гостей були благочинний Луцького району протоієрей Сергій Коць, який очолював Божественну Літургію, та колишній ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Сергій Мельничук. У церкві правилася Всенічна, Водосвятний молебень, святкова Служба Божа. Було багато вітань, у тому числі учнів Промінської школи, які відвідують при храмі недільну школу. Були пожертви, подарунки.

Священнодійство закінчилося хресним ходом навколо храму духовенства та мирян і читанням Євангелія.

Минають роки. Свято-Михайлівський храм відкриває двері новим поколінням парафіян, а священник знову починає службу, примножуючи у душах людських любов до Бога й ближніх. І хай буде так і нині, і повсякчас, і навіки віків.

воздвиженське). У них взяв участь єпископ Михаїл, який на прохання братчиків освятив так звану братську кружку та першу експозицію майбутнього музею історії братства.

Освяченням братської кружки відновлюється давня традиція. Як повідомив голова Братства Андрій Боднарчук, здавна спеціальна кружка стояла на братському столі і хто приходив – вкидав в неї пожертву на різноманітні благодійні цілі. Однак з плином часу вона загубилася й нині достеменно невідомо, як саме вона виглядала. Тож пан Андрій особисто взявся її змайструвати і зробив із шматка оцинкованої жерсті, яку свого часу взяв із даху одного з білоруських храмів, зруйнованого комуністами наприкінці 70-х років. Причому кружка виготовлена з двома ручками у вигляді храму. Те, що вона з матеріалу зруйнованого храму, на думку голови Братства, – глибока символіка незнищенності Церкви, адже в такий спосіб втрачена святиня немовби народжує нову.

Після освяти кружка одразу прийняла перші пожертви – 300 гривень і 10 доларів. Ці кошти підуть на завершення будівництва Свято-Андріївської церкви в с. Дерно Ківерцівського району.

Далі владику освятив збірку виданих братчиками книг. Вони стали першою експозицією майбутнього музею історії Братства.

Зазвичай, збори прийняли до своїх лав нових членів. Пізніше вирішували питання щодо організації благодійного вечора, який братство щорічно проводить у переддень свята Андрія Первозваного. Розглянули й питання щодо відзначення Свята Миколая. Того дня Братство клопочеться, аби подарунки надійшли вихованцям церковних недільних шкіл. Андрій Боднарчук зазначає, що торік бязько 600 таких подарунків одержали діти з усіх парафій Маневицького благочиння та учні деяких шкіл-інтернатів.

У своєму виступі преосвященний ознайомив братчиків із позицією Київського Патріархату щодо об'єднання православних Церков України, наголосивши, що єпископат робить усе можливе, щоб воно відбулося, та окреслив напрямки діяльності Братства наступного року. «Братству необхідно активніше допомагати Церкві у процесі її становлення на Волині залучаючи до цієї праці більше молоді», – підкреслив владику. Також він відповів на численні питання присутніх.

2006 року Братство працюватиме над створенням свого музею, готуватиметься до відзначення ювілею – 2007-го цієї спільноті виповниться 390 літ. Розроблятиметься десятирічна програма запобігання руйнації пам'яток архітектури – братського комплексу – церкви й будинку. Є також у планах перевидати свою першу друковану книгу «Лямент», що присвячена настоятелю братського храму Іванові Василювичу.

Кілька днів потому в обласному ляльковому театрі відбувся організований Братством благодійний концерт, кошти від якого використані на завершення будівництва тієї ж Свято-Андріївської церкви в с. Дерно. Із вітанням та благословенням єпископа Михаїла до учасників та слухачів концерту звернувся прес-секретар єпархії протоієрей Віталій Собко. У своєму виступі він зазначив, що милосердя об'єднаної православної громади може чинити багато добрих справ.

Серед багатьох творчих колективів виступили чоловічий хор духовної семінарії «Богослов» (диригентка Наталія Сахашик) та групи хору Центру християнського виховання дітей і молоді (керівничка Тетяна Толочко).

Одразу після концерту відбулася прем'єра фільму «Волинська Голгофа Братковського», створеного на замовлення Братства кіностудією «Волинь».

Прот. Віталій СОБКО

СВЯЩЕНИЧИЙ ШЛЯХ

ПОКЛИКАННЯ СЛУЖИТИ І МОЛИТИСЬ

4 грудня локачинському благочинному протоієреєві Тарасу Стефурі виповнилося 40 років. 40-ліття ніби й «несерйозний» ювілей. Чоловік у тому віці – якраз у розквіті сил, навчений досвідом, умиростворений життєвими хрестами. Упевнено будує плани і турбується, аби залишити по собі добру спадщину.

Отця Тараса вдалося «піймати» в Луцьку. Свій день народження за буденними клопотами він сприймав віддалено.

– Бути священиком – це покликання від Бога терпіти, служити і молитися. Це дуже тяжкий шлях, особливо сьогодні для молодих священиків.

Мої початки були дуже тяжкі. Родом я зі Львівщини, після армії занесло мене служити аж у Новосибірськ. Паралельно навчався в семінарії Загорська. Коли Україна стала незалежною, повернувся сюди. Служив рік у Луцькому кафедральному соборі, тоді десять літ провадив парафію у селі Липно Ківерцівського району, і третій рік поспіль – у Локачах. За цей час вдалося зробити, здається, немало. Добудували стару хату, церкву і навколишню територію впорядкували, каплицю розписали по-новому. Сидіти нема коли. Маємо 16 парафій, їздимо туди на перевірки, щомісяця збираємо отців благочиння. Є такі села, що до хати священика страшно заходити – купили люди подешевше стару будівлю, її треба капітально

ремонтувати, підводити газ тощо. У селах дехто з отців викладає Закон Божий у школах. У Локачах цю справу важче порухати. Зате в райцентрі запроваджуємо недільну школу при Свято-Преображенській церкві.

На перше місце у житті людини він ставить духовність. Священик, на його думку, стоячи перед престолом, зобов'язаний до сильної молитви за себе, родину, парафію, народ і весь світ. І в тій духовній праці допомагає Божа благодать. Є й помічники світські, насамперед, дружина Мирослава, яка при потребі мусить замінювати, бодай частково, церковний хор. Великі сподівання отець має і на двох своїх дітей. Відчуває підтримку отець Тарас і від духовної братії.

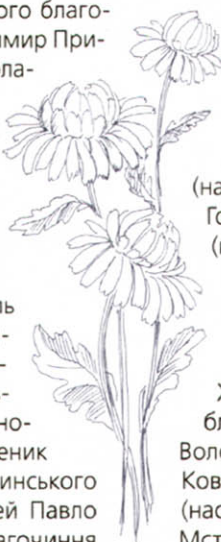
– У Локачинському благочинні священики переважно молоді, перспективні і ревні у молитві. А головне – дружні. Мені здається, що наше благочиння – найдружніше. Треба зібратися, вирішити щось, допомогти комусь – всі зголошуються. І люди в Локачах прекрасні, допомагають і духовно, і матеріально... Мабуть, у кожного українського священика є мрія – щоб у нас була єдина Церква, щоб люди не ворогували між собою. Хочеться, щоб дійсно відчувалася братня любов. Оце й буде справжня духовність.

Володимир СТУД

ВІТАННЯ

Храмові свята:

церква Архистратига Михаїла в Луцьку (настоятель – протоієрей Степан Гайгель); у Любомлі (настоятель – священик Віктор Возняк); у Нововолинську (настоятель – протоієрей Михайло Нідзельський); у с. Верба Володимир-Волинського благочиння (настоятель – священник Сергій Місан); у с. Вілька Ковельська Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Михайло Обізюк); у с. Гірка Полонка Луцького районного благочиння (настоятель – священник Володимир Присяжнюк); у с. Дачне Ківерцівського благочиння (настоятель – священник Сергій Новосад); у с. Кисилів Локачинського благочиння (настоятель – священник Іван Квік); у с. Когильне Володимир-Волинського благочиння (настоятель – священник Володимир Кішак); у с. Конюхи Локачинського благочиння (настоятель – священник Микола Гаківник); у с. Кремиш Локачинського благочиння (настоятель – священник Ярослав Новицький); у с. Кругель Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Андрій Нижник); у с. Лівів Локачинського благочиння (настоятель – протоієрей Павло Шевчук); у с. Липно Цуманського благочиння (настоятель – священник Ігор Циліурік); у с. Ловище Турійського благочиння (настоятель – священник Петро Іванів); у с. Мельники-Річицькі Ратнівського благочиння (настоятель – священник Анатолій Заремба); у с. Одероди Луцького районного благочиння (настоятель – священник Юрій Хлопецький); у с. Омельно Ківерцівського благочиння (настоятель – священник Сергій Лівончук); у с. Павлівка Іваничівського благочиння (настоятель – протоієрей Микола Коновалов); у с. Павловичі Локачинського благочиння (настоятель – священник Віталій Худий); у с. Підгайці Луцького районного благочиння (настоятель – священник Іван Гурєєв); у с. Промінь Луцького районного благочиння (настоятель – священник Володимир Дрозд); у Шацьку (настоятель – священник Ігор Кузьмич).

Церква святителя Іоана Золотоустого в Луцьку (настоятель – священник Петро Атаманів).

Церква апостола Андрія Первозваного в Ковелі (настоятель – протоієрей Дмитро Кекляк); у с. Дерно Ківерцівського благочиння (настоятель – протоієрей Василь Неліпа); у с. Струмівка Луцького районного благочиння (настоятель – священник Михайло Янкевич).

Церква святителя Миколая Чудотворця в Горохові (настоятель – протоієрей Роман Янів); у Камені-Каширському (настоятель – протоієрей Володимир Мицько); у Колках Маневичького благочиння (настоятель – священник Андрій Закидальський); у Луцьку (настоятель – протоієрей Микола Гой); у с. Городище Луцького районного благочиння (настоятель – священник Богдан Лисак); у с. Жидичин Ківерцівського благочиння (настоятель – священник Володимир Глушук); у с. Журавичі Цуманського благочиння (настоятель – священник Юрій Хлопецький); у с. Колодежі Горохівського благочиння (настоятель – протоієрей Володимир Стефанко); у с. Колодачне Ковельського районного благочиння (настоятель – священник Іван Оринчак); у с. Мстишин Луцького районного благочиння (настоятель – священник Олександр Литвяк); у с. Скірче Горохівського благочиння (настоятель – священник Павло Борунов); у с. Стара Лішня Іваничівського благочиння (настоятель – священник Володимир Жарський).

Чоловічий монастир святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин (намісник – ієромонах Марк (Левків)).

Церква Зачаття праведною Анною Пресвятої Богородиці в с. Підбереззя Горохівського благочиння (настоятель – священник Василь Ревага).

Висвяти:

іподиякона Василя Бережного 5 листопада рукоположено на диякона, а 8 листопада – на священика;

іподиякона Василя Попка 6 листопада рукоположено на диякона;

іподиякона Олега Куліша 13 листопада рукоположено на диякона.

Нагорода:

священика Володимира Левицького, настоятеля храму Святого Духа в с. Коритниця Локачинського благочиння, 27 жовтня нагороджено набедреником.

священика Михайла Стрільчука, настоятеля храму Успіння Пресвятої Богородиці в с. Буркачі Горохівського благочиння, 21 листопада нагороджено набедреником і камілавкою.

Ювілеї:

протоієрею Михайлові Бучаку, настоятелю храму Покрови Божої Матері в с. Маяки Луцького районного благочиння, 22 листопада – 35 років;

ієромонаху Святополкові (Канюці), насельничові чоловічого монастиря св. Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерцівського р-ну, 28 листопада – 25 років;

священнику Василеві Ключаку, священникові храму св. Феодосія Чернігівського в Луцьку, 29 листопада – 30 років;

протоієрею Тарасові Стефурі, локачинському благочинному та настоятелю храму Преображення Господнього в Локачах, 4 грудня – 40 років;

протоієрею Василеві Янчуку, настоятелю храму Різдва Пресвятої Богородиці в с. Полонка Луцького районного благочиння, 7 грудня – 45 років;

священнику Андрієві Мовчанюку, настоятелю каплиці св. Пантелеймона Цілителя в Волинському онкологічному диспансері, 11 грудня – 25 років.

Владика Михаїл, управління єпархії та редакція часопису щиро і щиро вітають церковні громади з храмовими святами, а священнослужителів – із вагомими життєвими подіями!

щини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межиріччі (чудотворна ікона) – джерело св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частина гробу Богородиці). Зголошуватися до 8 січня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення о 23.00. Вартість поїздки 25 грн.

У всі поїздки необхідно мати з собою посуд для води і (за бажанням) одяг для занурення у воду. Докладніша інформація та реєстрація – за тел. (03322) 5-42-50.

ОФІЦІОЗ

Священика Івана Гурєєва призначено настоятелем храму Архистратига Михаїла в с. Підгайці Луцького районного благочиння (указ №121 від 18 жовтня 2005 р.).

Протоієрея Богдана Возняка звільнено від обов'язків благочинного Луцького району, викладача Волинської духовної семінарії (указ №124 від 24 жовтня 2005 р.), директора Центру християнського виховання дітей і молоді (указ №127 від 25 жовтня 2005 р.), священника кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку (указ №128 від 25 жовтня 2005 р.).

Протоієрея Сергія Коця призначено благочинним Луцького району (указ №125 від 24 жовтня 2005 р.) та викладачем Волинської духовної семінарії (указ №126 від 25 жовтня 2005 р.).

Священика Андрія Ротченкова призначено директором Центру християнського виховання дітей і молоді (указ №129 від 26 жовтня 2005 р.).

Священика Бориса Намучука призначено настоятелем храму св. Пантелеймона Цілителя в с. Видути Турійського благочиння (указ №130 від 26 жовтня 2005 р.).

Протоієрея Богдана Гриніва звільнено від обов'язків настоятеля храму св. Феодосія Чернігівського в Луцьку (указ №131 від 3 листопада 2005 р.) й призначено священником цього храму (указ №134 від 3 листопада 2005 р.).

Священика Василя Ключака звільнено від обов'язків священника храму св. Феодосія Чернігівського в Луцьку (указ №132 від 3 листопада 2005 р.) й призначено настоятелем цього храму (указ №133 від 3 листопада 2005 р.).

Священика Петра Іваніва звільнено від обов'язків настоятеля храму Архистратига Михаїла в с. Ловище Турійського благочиння й виключено зі штату єпархії з правом переходу в іншу (указ №135 від 11 листопада 2005 р.).

ОГОЛОШЕННЯ

23-25 грудня – паломництво до святинь Києва й Чернігова: Печерська лавра – Введенський монастир – Видубицький монастир – Іонівський монастир – Михайлівський Золотоверхий монастир – Володимирський собор (Патріарша Служба) – Чернігівські печери (моці святих) – Свято-Троїцький собор (моці прпп. Феодосія та Лаврентія Чернігівських) – Єлецкий монастир. Зголошуватися до 21 грудня. Виїзд 23 грудня о 23.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 25 грудня о 23.30. Вартість поїздки 100 грн.

29 грудня – паломництво до Миколаївського монастиря в Жидичині (Ківерцівський р-н). Зголошуватися до 28 грудня. Виїзд о 18.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 21.00. Вартість поїздки 3 грн.

1 січня 2006 року – паломництво до почаївських святинь: Почаївська лавра – лаврський скит – монаше кладовище – джерело праведної Анни. Зголошуватися до 31 грудня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 22 грн.

9 січня – паломництво до святинь Рівнен-

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях! Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку!

Свідоцтво про державну реєстрацію:

ВЛ №219 від 03.08.2004 р.

Віддруковано у МП «Зоря».

м. Луцьк, пр-т Воли, 2, тел.: 8 (03322) 46038

Наклад: 4500. Ціна договірна.

Зам. № 1016 від 14.12.2005 р.

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

часопис Волинської єпархії Київського Патріархату

Передплатний індекс: 91241

Засновник і видавець:

Управління Волинської єпархії Української

Православної Церкви Київського Патріархату.

<http://www.pravoslavja.lutsk.ua>

Адреса редакції: 43025, м. Луцьк,

Градний узвіз, 1. Тел./факс: (0332) 722182

pres-sluzhba@ukr.net

Головний редактор Андрій ГНАТЮК

Редакційна колегія:

Прот. Віталій СОБКО (заступник головного редактора), свящ. Андрій РОТЧЕНКОВ (редактор дитячої сторінки), Ірина ДАЦЮК (художній редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор), Олександр БІЛЬЧУК (верстка, ТЗОВ «ІНІЦІАЛ»), Галина МЕЛЬНИК (набір).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього є обов'язковим. Редакція не завжди поділяє позиції авторів публікацій, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.